

Sygn. akt I Ns 571/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny w składzie : Przewodniczący: SSR Alina Gałęzowska

Protokolant: Krystyna Korczyńska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2018 r. w Środzie Śląskiej

sprawy z wniosku (...) S.A. z siedzibą w K.

przy udziale M. M., P. M., Skarbu Państwa- Starosty (...)

o stwierdzenie zasiedzenia służebności

postanawia:

I. stwierdzić, że Skarb Państwa nabył z mocy samego prawa przez zasiedzenie z dniem 11 listopada 1975r. służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci linii średniego napięcia L-285 20 kV, na stanowiącej własność M. M., P. M. nieruchomości, obejmującej działkę o nr (...) położonej w K., gmina M., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) zgodnie z jej przebiegiem oznaczonym w opinii biegłego sądowego Z. T. z dnia 2 sierpnia 2017 r. k.164 akt sprawy stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia, polegającą na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej;

II. oddalić wniosek (...) S.A. z siedzibą w K. o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania;

III. zwrócić wnioskodawcy niewykorzystaną zaliczkę na opinię biegłego w wysokości 1.152,61 zł.

UZASADNIENIE

(...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o stwierdzenie, że Zakłady (...), których następcą prawnym jest (...) S.A. z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabyły przez zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 1 listopada 1975 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej ewentualnie na wypadek nie podzielenia stanowiska, że przedsiębiorstwo państwowe mogło nabyć służebność do swojego majątku wnioskodawca wniósł o stwierdzenie, że Skarb Państwa, którego następcą prawnym jest (...) S.A. z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabył przez zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 1 listopada 1975 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej ewentualnie na wypadek gdyby okazało się, że przedmiotowa nieruchomość do 1990 r. stanowiła własność Skarbu Państwa bądź jakiegokolwiek państwowej

jednostki organizacyjnej wniosł o stwierdzenie, że (...) S.A. z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabył przez zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność przesyłu z dniem 1 lutego 2009 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej, a także wniosł o zasądzenie solidarnie od uczestników postępowania na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że uczestnicy postępowania są właścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej w K. gmina M. obejmującej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Przez działkę uczestników przebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kV o numerze ruchowym L- 285. W posiadaniu wnioskodawcy znajduje się paszport ogólny linii elektroenergetycznej nr L-285 20 kV W.-Z.-M.-B., w którym zawarto uwagi specjalne personelu eksploatacyjnego, dotyczące eksploatacji linii poczynając od października 1965 r. Tym samym począwszy od dnia 1 listopada 1965 r. na nieruchomości, która obecnie stanowi własność uczestników istnieje trwałe i widoczne urządzenie w postaci linii elektroenergetycznej. Zdaniem wnioskodawcy zarówno wnioskodawca jak i jego poprzednik prawny korzystali ze wskazanej powyżej nieruchomości będąc w dobrej wierze. Przyjęcie dobrej wiary po stronie wnioskodawcy nakazuje również fakt, że infrastruktura elektroenergetyczna będąca przedmiotem niniejszego postępowania funkcjonuje na nieruchomości stanowiącej obecnie własność uczestników w następstwie obowiązywania i w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 czerwca 1950 roku o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (DzU. Z 1950 r. Nr 28 poz 256 ze zm). W związku z tym poprzednik prawny wnioskodawcy nabył z dniem 1 listopada 1975 r. na w/w nieruchomości będącej obecnie własnością uczestników postępowania z mocy samego prawa przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Jeżeli pogląd o możliwości nabycia służebności przez przedsiębiorstwo państwowe budzi wątpliwości pomimo wsparcia w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 23 września 2010 r. sygn.III CSK 319/09, postanowienie z dnia 12 stycznia 2012 r. sygn. IV CSK 183/11 i uchwała z dnia 20 maja 2013 III CZP 18/13) to w rezultacie trzeba by uznać, że nabycie służebności nastąpiło do majątku Skarbu Państwa zaś ostatecznym beneficjentem nabytej przez zasiedzenie służebności będzie i tak wnioskodawca jako następca prawny pod tytułem ogólnym swoich poprzedników. Na wypadek gdyby okazało się, że nieruchomość do dnia 1 października 1990 r. stanowiła własność państwową, wnioskodawca wnosi o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu w każdym razie z dniem 1 lutego 2009 r. w odniesieniu do infrastruktury, co do nieruchomości i o treści, która wskazana została w treści wniosku. Powyższy sposób obliczania biegu zasiedzenia służebności licząc od dnia 1 października 1990 r wynika z faktu, że z tym dniem weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks Cywilny (DzU z 1990 Nr 55 poz 321) usuwająca art. 177 k.c. W świetle art. 9 w/w ustawy dwudziestoletni okres biegu zasiedzenia służebności należy obliczać począwszy od dnia 1 października 1990r. z jednoczesnym skróceniem terminu zasiedzenia o czas pomiędzy dniem 1 października 1990 r. a dniem 1 lutego 1989 r. Legitymacja wnioskodawcy do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzeniu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu wynika stąd, iż poprzednik prawny wnioskodawcy Zjednoczenie (...) z siedzibą w L. powstał na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu z 1 czerwca 1945 r. W skład Zjednoczenia (...) z siedzibą w L. wchodził Zakład (...). Z chwilą likwidacji Zjednoczenia (...) wszedł w skład Zakładów (...). Następnie Zakłady (...) z dniem 1 lipca 1976 r. uległy likwidacji, a zakłady energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa wielozakładowego zostały włączone do Zakładów (...). Zarządzeniem Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) wyodrębniono z Zakładów (...). W tym kształcie przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) istniało do przekształcenia w spółkę Zakład (...) S.A. w roku 1993 r. Przekształcenie to nastąpiło zgodnie z zarządzeniem Nr 192/O./93, wydanym przez Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. rep A nr 2439/93, sporządzonym przez Notariusza T. J. w Kancelarii Notarialnej w W.. Powyższe przekształcenie miało miejsce w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), który pierwotnie eksploatował w/w instalacje energetyczne został przekształcony w spółkę o nazwie Zakład (...) S.A., a następnie (...) S.A. dnia 17 czerwca 2004

r. Wnioskodawca zmienił następnie nazwę na (...) S.A. z dniem 20 marca 2008 r. Nazwa firmy otrzymała następnie brzmienie (...) S.A. z dniem 31 grudnia 2008 r. Od dnia 1 września 2011 r. wnioskodawca przejął obecną nazwę (...) S.A.

Uczestnicy postępowania P. M. i M. M. do chwili zamknięcia rozprawy nie zajęli stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę (...), który do chwili zamknięcia rozprawy nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnicy postępowania M. M. i P. M. są właścicielami na prawach wspólności małżeńskiej majątkowej zabudowanej nieruchomości położonej w K. gmina M. obejmującej działkę oznaczoną nr geodezyjnym 193/9, dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Nieruchomość tę nabyli na mocy umowy sprzedaży zawartej z J. S. dnia 10 grudnia 2010 r. przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w Ś.. Działka oznaczona nr geodezyjnym 193/9, dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) powstała wskutek zmiany oznaczenia działek nr (...) na działkę nr (...), podziału działki nr (...) na działki od 193/1- 193/6, a następnie podziału działki nr (...) na działki od 193/7- 193/20. Działki oznaczone nr geodezyjnym 44/7 i 44/8 powstały w wyniku podziału działki nr (...) stanowiącej własność D. B., która przeniosła prawo własności tych działek siostrze J. S. umową darowizny z dnia 30 czerwca 1997 r. zawartą przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w Ś.. Działka nr (...) powstała w wyniku podziału działki nr (...), której własność D. B. nabyła na podstawie umowy przekazania gospodarstwa rolnego od J. B. (1) i J. B. (2) dnia 18 maja 1990r. zawartej w Państwowym Biurze Notarialnym we W. przed notariuszem B. W.. Działka oznaczona nr geodezyjnym 44/1 powstała z działki nr (...), a jej pierwszym właścicielem był J. B. (2), któremu przysługiwało prawo własności nieruchomości na mocy decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ś. o wykonaniu aktu nadania z dnia 28 listopada 1963 r.

Dowody: umowa sprzedaży z dnia 10 grudnia 2010 r. sporządzona przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w Ś. Rep A nr 5954/2010 k.1-4 Kw (...)

wyciąg z wykazu zmian danych ewidencyjnych k. 8-11 Kw (...)

wykaz zmian gruntowych k 36-37 Kw (...)

umowa darowizny z dnia 30 czerwca 1997 r. sporządzona przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w Ś. Rep A nr 4741/97 k.34-35 Kw (...)

wykaz zmian gruntowych k. 30-32 Kw (...)

umowa przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 18 maja 1990r. sporządzona w Państwowym Biurze Notarialnym we W. przed notariuszem B. R. A nr (...) k.20-21 Kw (...)

orzeczenie o wykonaniu aktu nadania Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ś. z dnia 28 listopada 1963 r. k. 9 Kw (...)

Przez nieruchomość uczestników przebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L- 285 W.-Z.-M.-B.. Odległość między skrajnymi przewodami linii wynosi od 1,52 m - 1,60 m.

Dowód:

opinia biegłego sądowego z zakresu geodezji Z. T. k.138-140, 164

Budowa linii została zakończona w październiku 1965 r. W dniach 29 maja 1980 r. i 14 listopada 1980 r. były przeprowadzane badania kabli elektroenergetycznych, które tworzą linię. Linia została przebudowana na podstawie decyzji z dnia 28 października 1986 r., a następnie 22 grudnia 1986 r. Dla linii prowadzony jest paszport ogólny gdzie odnotowywane są wszelkie zabiegi eksploatacyjne związane z normalnym jej utrzymywaniem, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzano przeglądy techniczne linii i jej obchody oraz bieżące remonty i wycinki gałęzi, naprawiano jej uszkodzenia.

Dowody:

paszport ogólny linii elektroenergetycznej nr L-285 k. 14-26

protokół nr (...) z dnia 29 maja 1980 r. k. 29-30

protokół nr (...) z dnia 29 maja 1980 r. k.27-28

protokół nr (...) z dnia 14 listopada 1980 r. k. 31-32

decyzja nr (...) z dnia 28 października 1986 r. k.33-34

decyzja nr (...) z dnia 22 grudnia 1986 r. k.35-36

Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. stwierdzono nabycie z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Zakład (...) prawa użytkowania wieczystego gruntów i prawa własności posadowionych na nich budynków m.in. przy ul. (...) we W., dla których Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Krzyków prowadzi KW nr (...), a także prawa użytkowania wieczystego gruntów i prawa własności posadowionych na nich budynków przy ul. (...) we W..

Dowody: decyzja Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. k. 37-38

decyzja Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. k.39-40

Poprzednik prawny wnioskodawcy Zjednoczenie (...) z siedzibą w L. powstał na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 1 czerwca 1945 r. W skład Zjednoczenia (...) z siedzibą w L. wchodził Zakład (...). Z chwilą likwidacji Zjednoczenia (...) wszedł w skład Zakładów (...). Następnie Zakłady (...) z dniem 1 lipca 1976 r. uległy likwidacji, a zakłady energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa wielozakładowego zostały włączone do Zakładów (...). Zarządzeniem Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) wyodrębniono z Zakładów (...). W tym kształcie przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) istniało do przekształcenia w spółkę Zakład (...) S.A. w roku 1993 r. Przekształcenie to nastąpiło zgodnie z zarządzeniem Nr 192/O./93 wydanym przez Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. rep A nr 2439/93, sporządzonym przez Notariusza T. J. w Kancelarii Notarialnej w W.. Powyższe przekształcenie miało miejsce w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), który pierwotnie eksploatował w/w instalacje energetyczne został przekształcony w spółkę o nazwie Zakład (...) S.A., a następnie (...) S.A. dnia 17 czerwca 2004 r. Wnioskodawca zmienił następnie nazwę na (...) S.A. z dniem 20 marca 2008 r. Nazwa firmy otrzymała następnie brzmienie (...) S.A. z dniem 31 grudnia 2008 r. Od dnia 1 września 2011 r. wnioskodawca przejął obecną nazwę (...) S.A.

Dowody: kopia Zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 1 czerwca 1945 r. k. 41

odpis z rejestru przedsiębiorstw państwowych k.42-44

wyciąg z rejestru przedsiębiorstw państwowych k. 45-46

zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. k. 47-50

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 19 maja 1989 r. k. 51

akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dnia 12 lipca 1993 r. k.52-54

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 29 lipca 1993 r. sygn. akt Ns rej (...) k. 55

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 17 czerwca 2004r k. 56-57

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 20 marca 2008 r. k.58

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 31grudnia 2008r., k.59-61

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 16 stycznia 2009r.k 62-63

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 01 września 2011 r. k.64-68

odpis pełny z rejestru przedsiębiorców (...) S.A. z siedzibą w K. k. 75-87

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Przepisy o służebności przesyłu zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), obowiązującą od dnia 3 sierpnia 2008 r. Ustawodawca zdecydował o jej wyodrębnieniu ze służebności gruntowych i przyjął, że polega ona na obciążeniu nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy prawem polegającym na możliwości korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (art. 305¹ k.c.). Służebność istnieje na nieruchomości tak długo, jak długo istnieje przedsiębiorstwo wykorzystujące urządzenia przesyłowe. Do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych (art. 305⁴ k.c.). Po odpowiednio długim czasie (dwadzieścia lub trzydzieści lat) może dojść do zasiedzenia służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo, które korzysta z cudzej nieruchomości na zasadach określonych w art. 305¹ k.c. (art.292 k.c.)

W okresie od dnia 1 stycznia 1965 r. do dnia 3 sierpnia 2008 r. na podstawie przepisów kodeksu cywilnego dopuszczalne było wyłącznie ustanowienie służebności gruntowych i osobistych, których konstrukcję opisywały - odpowiednio - art. 285-295 i art. 296-305 k.c.. Przepisy te nie zawierały odpowiednika art. 175 Pr.rzecz, zgodnie z którym służebność mogła być ustanowiona także na rzecz każdorazowego właściciela oznaczonego przedsiębiorstwa, bez związku z konkretną nieruchomością władnącą. W orzecznictwie przepisy o służebnościach gruntowych poddawano szerokiej wykładni, dopuszczając możliwość ich stosowania przez analogię.

W uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biul. SN 2008, nr 10, s. 8, z głosem M. B.-S., (...). Orz. 2010, nr 2, poz. 8, oraz z omówieniem R. T., Palestra 2009, nr 11-12, s. 256, i E. S., Palestra 2009, nr 11-12, s. 263, Sąd Najwyższy odniósł się do podnoszonych w praktyce wątpliwości prawnych, wyjaśniając, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Stanowisko to podzielił Sąd Najwyższy także w postanowieniu z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08, OSNC 2010, nr 1, poz. 15, w którym przyjął, że objęcie przez przedsiębiorstwo państwowe cudzej nieruchomości w posiadanie na podstawie art. 35 ust. 1 u.z.t.w.n. (uchylona) w celu budowy urządzeń przesyłowych uzasadnia przyjęcie dobrej wiary tego przedsiębiorstwa jako posiadacza służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 § 1). Pogląd ten podzielił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10, IC 2012, nr 10, s. 29, natomiast w postanowieniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 21/08, LEX nr 398485, podkreślił, że służebność gruntowa może być ustanowiona także na rzecz użytkownika wieczystego nieruchomości władnącej. Wnioskodawca, który z dniem 5 grudnia 1990 r. ex lege

nabył użytkowanie wieczyste nieruchomości pozostającej w jego zarządzie, może doliczyć okres korzystania z trwałego i widocznego urządzenia przez Skarb Państwa w czasie, gdy był tylko zarządcą nieruchomości.

Podstawę prawną żądania stanowiła norma art. 292 k.c., zgodnie z którą służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w przypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. W zakresie przesłanek zasiedzenia i terminów norma powyższa nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie.

Przesłanki zasiedzenia nieruchomości wymienia art. 172 k.c., który stanowi, że posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze. Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

W treści art. 292 k.c. został samodzielnie określony charakter posiadania służebności gruntowej jako przesłanki nabycia jej przez zasiedzenie. Przesłanką tą jest posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości w takim zakresie w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność.

Zawarte w art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje tylko kwestie nie uregulowane w zdaniu pierwszym tego artykułu i pozwala na stosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio.

Do zasiedzenia służebności gruntowej nie stosuje się przepisów o posiadaniu samoistnym (art. 172 par. 1 w zw. z art. 336 k.c.) Znajdują natomiast zastosowanie przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 k.c.), biegu posiadania w stosunku do małoletniego (art. 173 k.c.) odpowiednio przepisy o biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.) i możliwości doliczania posiadania przez poprzednika (art. 176 k.c.) – vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. I CSK 181/09).

Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy zatem utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r. IV CSK 149/05 niepubl, postanowienie z dnia 5 czerwca 2009 r. I CSK 392/08).

Zgodnie z art. 352 par 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem tej służebności. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi zatem o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zgodnie z art. 336 k.c. jako posiadanie zależne.

Nabycie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w drodze zasiedzenia następuje zatem w przypadku łącznego spełnienia następujących przesłanek: 1) przedsiębiorca przesyłowy jest właścicielem urządzenia, 2) przedsiębiorca powinien posiadać tę służebność (art. 352 k.c.), 3) posiadanie to powinno dotyczyć korzystania z trwałego i widocznego urządzenia przesyłowego wskazanego w art. 49 k.c. (art. 292 zd. 1 w zw. z art. 305⁴ k.c.), 4) posiadanie powinno być nieprzerwane (art. 172 w zw. z art. 292 zd. 2 i art. 305⁴ k.c.), 5) konieczny jest upływ wymaganego przez ustawę okresu (art. 172 w zw. z art. 292 zd. 2 i art. 305⁴ k.c.), 6) dopełnienie wymogów zasiedzenia służebności gruntowej w przypadku intertemporalnego biegu zasiedzenia.

Poza sporem była okoliczność, że przez nieruchomość uczestników rzebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L- 285 W.-Z.-M.-B.. W ocenie Sądu wskazane okoliczności pozwalają przyjąć, że w/ w infrastruktura elektroenergetyczna ma charakter trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 k.c. Oceny tej nie zmienia fakt, że niektóre elementy tej infrastruktury podlegają w toku ich eksploatacji wymianie na

skutek zużycia lub awarii, a także modernizacji. Korzystanie w przeszłości z tych urządzeń przez wnioskodawcę i jego poprzedników odpowiadało obecnie funkcjonującej w obrocie prawnym służebności przesyłu, albowiem polegało na korzystaniu z urządzeń elektroenergetycznych w sposób zgodny z ich przeznaczeniem, w szczególności na utrzymywaniu owych urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości, ich eksploatacji, naprawach i konserwacji.

W ocenie Sądu również pozostałe przesłanki nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu zostały spełnione. W tym miejscu należy rozstrzygnąć czy i ewentualnie, od kiedy utrzymywanie przez przedsiębiorstwo energetyczne linii elektroenergetycznej na w/w nieruchomości kwalifikować należy jako posiadanie prowadzące do nabycia z upływem czasu przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L- 285 W.-Z.-M.-B. została wybudowana w październiku 1965 r. i wchodziła w skład Zakładów (...). Nieruchomość położona w K. gmina M. oznaczona jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) stanowiła w tym czasie własność J. B. (2). Nie mają zatem zastosowania ograniczenia związane z nabyciem służebności gruntowej w sytuacji gdy właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04 lipca 2014 r. II CSK 551/13). Przyjąć zatem należało, że od dnia 1 listopada 1965 r. rozpoczął bieg termin zasiedzenia służebności.

Jak wskazano wyżej do nabycia przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu znajdują odpowiednie zastosowanie m.in. przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 k.c.) oraz możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 Kc). Oznacza to, że przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej oprócz posiadania służebności będzie upływ oznaczonego w ustawie czasu, w zależności od tego czy posiadacz służebności był w dobrej (obecnie 20 lat) czy w złej (obecnie 30 lat) wierze (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 31 stycznia 1967 r., III CR 270/66, OSNCP 1967, nr 9 poz. 160) oraz w zależności pod rządami, jakich przepisów prawa cywilnego zasiedzenie nastąpiło. Należy bowiem pamiętać, że do dnia 01 października 1990 r. Kodeks cywilny w art. 172 przewidywał krótsze niż obecnie terminy zasiedzenia wynoszące odpowiednio 10 lat – w przypadku uzyskania posiadania w dobrej wierze i 20 lat – w przypadku uzyskania posiadania w złej wierze. Przepis art. 172 k.c. w poprzednim brzmieniu ma niewątpliwie zastosowanie tylko do zasiedzenia, które nastąpiło jeszcze pod rządami tego przepisu. Zgodnie bowiem zaś z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (tzw. noweli lipcowej) do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Przepis art. 172 k.c. w nowym brzmieniu ma zatem zastosowanie do zasiedzenia, które nie nastąpiło do czasu wejścia w życie znowelizowanego przepisu.

W ocenie Sądu należy przyjąć, że poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie służebności w dobrej wierze. Przyjmuje się, że dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza rzeczy, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo, a w złej wierze jest ten, który wie albo powinien wiedzieć, że prawo nie przysługuje jemu, lecz innej osobie (tak postanowienie SN z 19 lipca 2000 r. sygn. akt II CKN 282/00, LEX nr 52565). W orzecznictwie sądowym (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 05 grudnia 2007 r., sygn. akt I CSK 300/07, LEX 339709, z 17 grudnia 2010 r. III CSK 57/10, Lex nr 852661) dominuje też pogląd, że o przypisaniu posiadaczowi dobrej lub złej wiary przy wykonywaniu posiadania decydują okoliczności opisujące jego stan świadomości w chwili objęcia władztwa nad rzeczą. Późniejsza zmiana posiadania w złej wierze na posiadanie w dobrej wierze (i odwrotnie) nie ma wpływu na długość okresu potrzebnego do nabycia danego prawa przez zasiedzenie. Należy też zauważyć, że zgodnie z art. 7 Kc jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 lutego 2009 r. (II CSK 501/08, Lex 528129) domniemanie dobrej wiary, przewidziane art. 7 k.c., nakazuje organowi stosującemu prawo uznanie tego faktu za udowodniony, do czasu wykazania przez podmiot, który z przypisania innemu złej wiary wywodzi skutki prawne, że posiadanie nie miało cech zezwalających na przyjęcie, że działał w dobrej wierze. Ponadto w orzecznictwie sądowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2010 r. III CZP 319/09) wyrażony został zasługujący

na pełną aprobatę pogląd, że posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, może być uznane za posiadanie w dobrej wierze z chwilą jego objęcia, na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli.

Poprzednik prawny wnioskodawcy uzyskując w dniu 1 listopada 1965 r. posiadanie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej własność J. B. (2) działał w dobrej wierze kierując się obowiązującą do 05 grudnia 1997 r. ustawą z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, która w art. 4 ust. 1 przewidywała, że we wsiach i osiedlach objętych elektryfikacją osobom upoważnionym przez właściwe przedsiębiorstwa elektryfikacji służy prawo wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz wykonywania robót i zakładania urządzeń, jakich wymagać będzie powszechna elektryfikacja, a m.in. właściciel posesji jest zobowiązany umożliwić wstęp i wykonanie tych czynności. Nawet czasowy charakter tego ograniczenia nie zmienia faktu, że te uregulowania ustawowe mogły zasadnie powodować u poprzednika prawnego wnioskodawcy przekonanie, że przysługuje mu uprawnienie do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym obecnie służebności przesyłu.

W ocenie Sądu okres posiadania służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, przez poprzednika prawnego wnioskodawcy w zakresie niezbędnym do jej nabycia przez zasiedzenie już upłynął ze skutkiem w postaci zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu z mocy samego prawa z dniem 1 listopada 1975 r. Z uwagi na istnienie do dnia 1 lutego 1989 r. zgodnie z art. 128 § 1 k.c. w jego pierwotnym brzmieniu zasady jednolitej własności państwowej nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w stosunku do linii elektroenergetycznej nr L-285 nastąpiło jednak do majątku Skarbu Państwa, a nie do majątku poprzednika prawnego uczestnika postępowania Zakładów (...).

W czasie obowiązywania konstrukcji tzw. jednolitego funduszu własności państwowej samoistne posiadanie nieruchomości przez przedsiębiorstwo państwowe nie było możliwe, ponieważ samoistnym posiadaczem nieruchomości państwowych był Skarb Państwa, a przedsiębiorstwo państwowe wykonywało tylko władztwo faktyczne i uprawnienia wynikające z tzw. zarządu operatywnego w zakresie odpowiadającym pojęciu posiadania zależnego (tak SN w orzeczeniach: z 7 września 1993 r., III CRN 73/93, niepubl., i z 17 września 1993 r., II CRN 76/93, niepubl.). Jeżeli natomiast chodzi o zasiedzenie nieruchomości niepaństwowej, to przedsiębiorstwo państwowe, nie mogąc samo nabyć własności, mogło wykonywać w stosunku do tych nieruchomości tylko dzierżenie w imieniu Skarbu Państwa (art. 338), przy czym posiadaczem samoistnym był Skarb Państwa. Oznacza to, że z upływem terminu zasiedzenia nabywcą przez zasiedzenie stawał się Skarb Państwa.

Nadal przyjmuje się, że, jeżeli po ostatnim dniu terminu, z upływem którego nastąpiło z mocy prawa nabycie własności rzeczy przez jej ówczesnego posiadacza, zaszła zmiana w posiadaniu rzeczy wskutek śmierci posiadacza lub przeniesienia posiadania na inną osobę, w postanowieniu o stwierdzeniu zasiedzenia wymienia się tego posiadacza, który stał się właścicielem rzeczy z chwilą upływu terminu zasiedzenia, a nie aktualnego posiadacza, choćby był jego następcą prawnym (uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1950 r. C . 1864/49). Dlatego też w pkt. I postanowienia z dnia 19 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej stwierdził, że Skarb Państwa nabył z mocy samego prawa przez zasiedzenie z dniem 1 listopada 1975 r. służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci linii średniego napięcia L-285 20 kV, na stanowiącej własność M. M. i P. M. nieruchomości, obejmującej działkę o nr (...) położonej w K., gmina M., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) zgodnie z jej przebiegiem oznaczonym w opinii biegłego sądowego Z. T. z dnia 2 sierpnia 2017 r. k.164 akt sprawy stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia, polegającą na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej.

Ostatecznym beneficjentem nabytej przez zasiedzenie służebności jest (...) S.A. z siedzibą w K. jako następcą pod tytułem ogólnym Zakładów (...), będącego z kolei sukcesorem Skarbu Państwa co do nabytej przez zasiedzenie służebności. Uczestnik postępowania jest bowiem następcą prawnym swoich poprzedników pod tytułem ogólnym powstałym w drodze przekształcenia jednoosobowej spółki Skarbu Państwa Zakład (...) S.A. (art. 492 k.s.h. I art.

494 k.s.h.) S. takie znajduje pełne oparcie w poglądach doktryny, zgodnie z którymi sukcesja praw i obowiązków cywilnoprawnych oznacza, że spółki sukcesorki wstępują z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych i łączonych. Dla zaistnienia skutków w postaci sukcesji nie są potrzebne żadne dodatkowe czynności poza tymi, których należy dokonywać w postępowaniu łączeniowym. Sukcesja następuje z dniem połączenia. Nie ma więc potrzeby zamieszczania w planie połączenia dokładne spisu składników majątkowych gdyż łączące się majątki przejdą na jeden podmiot (A. Kidyba Kodeks Spółek Handlowych Komentarz do art. 301 -633 k.s.h. Zakamycze 2002 r. s. 850-851).

Z kolei jednoosobowa spółka Skarbu Państwa Zakład (...) S.A. powstała z przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...), a poprzednio Zakładów (...). Przekształcenie to nastąpiło mocą aktu notarialnego z dnia 12 lipca 1993 r. rep A nr 2439/93 sporządzonego przez Notariusza T. J. w Kancelarii Notarialnej w W.. Powyższe przekształcenie miało miejsce w oparciu o przepisy art. 5 ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (DzU z 1993 .r Nr 16 poz. 69). Przepis ten jest odpowiednikiem art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (DzU z 1990 r. Nr 51 poz 298 ze zm). Zgodnie z w/w przepisami spółka powstała w wyniku tego przekształcenia wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki uprzednio istniejących a przekształconych przedsiębiorstw państwowych. Zatem wnioskodawca jako następca prawny tak powstałej spółki prawa handlowego Zakładu (...) S.A. nabył wszelkie prawa i obowiązki podmiotu przekształconego z przedsiębiorstwa państwowego w drodze sukcesji uniwersalnej. Wywód ten ma istotne znaczenie w kontekście nabycia przez wnioskodawcę zasiedzianej przez Skarb Państwa służebności albowiem zgodnie z art. 245¹ k.c. do przeniesienia ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości potrzebna jest umowa między uprawnionym a nabywcą oraz jeżeli prawo jest ujawnione w księdze wieczystej, wpis do księgi wieczystej chyba, że przepis szczególny stanowi inaczej.

W ocenie Sądu opisane wyżej przekształcenia podmiotowe oparte o art. 492 i art. 494 k.s.h. a także art. 5 ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (DzU z 1993 .r Nr 16 poz. 69) i art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (DzU z 1990 r. Nr 51 poz 298 ze zm) stanowiły owe przepisy szczególnie skutkujące przeniesieniem służebności na kolejne podmioty. Skoro zatem przekształcone w roku 1993 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) posiadało nabytą uprzednio w drodze zasiedzenia przez Skarb Państwa służebność gruntową to służebność ta z mocy przekształceń przeszła najpierw na spółkę prawa handlowego Zakład (...) S.A. następnie na uczestnika postępowania. Nadto zauważyć należy, że nabyta przez Skarb Państwa służebność obciążająca działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej prowadzi księgę wieczystą kw nr (...) została przeniesiona na Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) przed dokonaniem komercjalizacji tego przedsiębiorstwa w spółkę prawa handlowego Zakład (...) S.A.” nastąpiło to z mocy samego prawa na podstawie art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (DzU z 1990 r. Nr 79 poz 464 ze zm). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (dzU z 1990 r. Nr 79 poz 464 ze zm) przedsiębiorstwa państwowe z mocy samego prawa uzyskały prawo użytkowania wieczystego będących w ich zarządzie nieruchomości, a także własność budynków na nich posadowionych oraz własność wszelkich innych urządzeń i praw związanych z nieruchomością z dniem 5 grudnia 1990 r. Fakt nabycia szeregu nieruchomości uległ potwierdzeniu w drodze deklaratoryjnych decyzji administracyjnych. W związku z powyższym uwzględniając treść art. 47 k.c. i art. 50 k.c., w myśl których częściami składowymi nieruchomości są również prawa z nią związane, które to dzielą losy danej nieruchomości należało uznać, że z dniem 5 grudnia 1990 r. w wyniku uwłaszczenia z mocy samego prawa Przedsiębiorstwa Państwowego Zakładu (...) przeszły na niego również służebności, które zwiększyły użyteczność tych nieruchomości zwiększając jednocześnie użyteczność samego przedsiębiorstwa w tym także służebność nabyta przez Skarb Państwa w stosunku do linii elektroenergetycznej nr L-285 20 kV z dniem 1 listopad 1975 r., która to służebność polega na prawie utrzymywania instalacji, prawie do ich eksploatacji, napraw, konserwacji oraz prawie całodobowego dostępu do nich (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r. III CZP 79/2002).

Wnioskodawca wykazał za pomocą przedłożonych przez siebie dokumentów swoje następstwo prawne po przedsiębiorstwie państwowym Zakłady (...), a następnie po kolejnych następcach tego przedsiębiorstwa – Zakładzie (...) SA. W przypadku tego pierwszego następcy następstwo prawne wynika z art. 5 ustawy z dnia 05 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa, a w przypadku kolejnych następców następstwo prawne wynika z art. 492 § 1 pkt 1 Ksh i z art. 494 § 1 Ksh. Następstwo to za każdym razem miało charakter sukcesji uniwersalnej, a więc wiązało się z przeniesieniem ogółu praw (art. 55² Kc, do których należy zaliczyć również posiadanie służebności, art. 55¹ Kc) i obowiązków z poprzednika prawnego na następcę. Dlatego niezasadne byłoby też wymaganie, by dla wykazania przeniesienia posiadania tej służebności na wnioskodawcę z jego poprzedników prawnych konieczne byłoby wskazanie tej służebności w wykazie przejmowanego majątku przez kolejnych poprzedników wnioskodawcy i wreszcie przez samego wnioskodawcę. Zatem należy przyjąć, że wnioskodawcy jako kolejnemu następcy prawnemu p.p. Zakłady (...) pod tytułem ogólnym przysługuje w chwili obecnej służebność, która ze względu na datę upływu terminu jej nabycia przez zasiedzenia (tj. przed wejściem w życie ustawy z 30 maja 2008 r. wprowadzającej instytucję służebności przesyłu), należy uznać za służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu odnośnie ww. linii elektroenergetycznej (uchwała Sądu Najwyższego z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, opubl. Biul.SN 2013/5/5).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 Kpc oddalając żądanie wnioskodawcy zwrotu kosztów od uczestników. Nadto na podstawie art. 84 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd orzekł o obowiązku zwrotu wnioskodawcy kwoty 1.152,61 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na opinię biegłego.